

ка у погледу отпорности према пожару може се овластити организација која у погледу опремљености и стручних квалификација кадрова испуњава следеће услове:

- 1) да располаже следећом опремом:
    - a) специјално конструисаним пећима за излагање узорака (елемената) стандардном пожару, према следећим југословенским стандардима:
      - за излагање пожару вертикалних елемената са једне стране – JUS U.J1.090;
      - за излагање пожару хоризонталних елемената конструкција са доње стране – JUS U.J1.110;
      - за излагање пожару греда са три или четири стране – JUS U.J1.114;
      - за излагање пожару стубова и зидова са више од једне стране – JUS U.J1.100;
    - b) уређајем за излагање пожару кровних покривача – JUS U.J1.140.
- Завршни слој облоге пећи дебљине 50 mm мора да буде од материјала који задовољава услове:

$$\eta \rho c \leq 600 \text{ Ws}^{1/2}/\text{m}^2 \cdot \text{K} \text{ при } 773 \text{ K}$$

где је:

- ρ – густина, у килограмима по кубном метру (kg/m^3);
- λ – топлотна проводљивост, у ватима по метаркелвину ($\text{W}/(\text{m} \cdot \text{K})$);
- c – специфични топлотни капацитет, у цулима по килограмкелвину ($\text{J}/(\text{kg} \cdot \text{K})$);
- в) уређајем за мерење температуре унутар пећи и њено контролисање, прецизности $\pm 15^\circ\text{C}$;
- г) уређајем за мерење и контролу натпритиска у пећи, прецизности $\pm 1 \text{ Pa}$;
- д) опремом која је саставни део пећи, као што су оквири за уградњу елемената ради постизања одговарајућих услова загревања, притиска и оптерећења, и уређајем за мерење оптерећења, прецизности $\pm 5\%$;
- х) уређајем за мерење температуре неизложене страни узорака, а, по потреби, и унутар узорака, прецизности $\pm 5^\circ\text{C}$;
- е) уређајем за мерење деформације узорака, прецизности $\pm 1 \text{ mm}$;
- ж) уређајем за утврђивање задовољења критеријума испитивања и протеклог времена, прецизности $\pm 10 \text{ s}$;
- з) уређајем за мерење концентрације кисеоника у гасовима унутар пећи, прецизности $\pm 0,5\%$;
- и) уређајем за контролу топлотног зрачења;
- 2) да располаже просторијама за испитивање отпорности производа, према пожару према југословенском стандарду JUS U.J1.190 – Заштитне мере при противпожарним испитивањима;
- 3) да за послове обавезног атестирања има раднике следећих стручних квалификација:
  - а) за руковођење пословима испитивања или обавезног атестирања производа радника са високом стручном спремом и најмање пет година радног искуства на пословима испитивања заштите од пожара;
  - б) најмање два радника са високом стручном спремом и најмање три године радног искуства на пословима испитивања заштите од пожара.

Члан 13.

Организација овлашћена за обавезно атестирање производа из члана 1. овог правила у погледу отпорности према пожару спроводи поступак атестирања у року од 30 дана од дана узимања, односно монтаже узорка за атестирање.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу по истеку шест месеци од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 06-93/22
6. фебруара 1990. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Верољуб Танасковић, с. р.

486.

На основу члана 80. Закона о стандардизацији („Службени лист СФРЈ“, бр. 37/88), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ОБАВЕЗНОМ АТЕСТИРАЊУ ФАСАДНИХ ОПЕКА И БЛОКОВА ОД ГЛИНЕ И О УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ИСПУЊАВАТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА ОВЛАШЋЕНЕ ЗА АТЕСТИРАЊЕ ТИХ ПРОИЗВОДА

Члан 1.

Овим правилником прописују се поступак обавезног атестирања фасадних опека и блокова од глине, према југословенским стандардима JUS B.D1.013 и JUS B.D1.014 и услови које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за атестирање тих производа.

Члан 2.

Обавезно атестирање из члана 1. овог правила спроводи се на следећи начин:

1) за производе из домаће производње атестира се тип фасадне опеке и блокова од глине, узети од производа, уз контролу саобразности фасадне опеке и блокова од глине атестираном типу;

2) за производе из увоза атестира се тип фасадне опеке и блокова од глине истог порекла, уз контролу саобразности производа из сваке партије испоруке истог типа и порекла атестираном типу, на узорцима узетим од организације удруженог рада која ове производе ставља у производ.

Тип фасадне опеке и блока од глине утврђен је у југословенским стандардима JUS B.D1.013 – Фасадне пуне опеке од глине. Технички услови и JUS B.D1.014 – Шупље фасадне опеке и блокови од глине. Технички услови.

Члан 3.

Испитивању ради обавезног атестирања типа производа из члана 1. овог правила подлежу следеће карактеристике квалитета фасадне опеке и блокова од глине:

- 1) изглед;
- 2) мере;
- 3) притисна чврстоћа (марка);
- 4) употреба воде;
- 5) постојаност на мразу;
- 6) садржај штетних соли и креча.

Члан 4.

Вредности карактеристика квалитета производа из члана 1. овог правила које подлежу испитивању типа ради обавезног атестирања, утврђене су у следећим југословенским стандардима:

1) југословенском стандарду JUS B.D1.013 – Фасадне пуне опеке од глине. Технички услови;

2) југословенском стандарду JUS B.D1.014 – Шупље фасадне опеке и блокови од глине. Технички услови.

Члан 5.

Карактеристике квалитета производа из члана 1. овог правила испитују се на начин утврђен у југословенском стандарду JUS B.D8.011 – Методе испитивања опека, блокова и плоча од глине.

Члан 6.

Узорке за испитивање типа производа из члана 1. овог правила ради обавезног атестирања узима организација овлашћена за обавезно атестирање, на начин утврђен југословенским стандардом JUS B.D8.011 – Методе испитивања опека, блокова и плоча од глине, и то:

1) за домаће производе – на складишту готових производа код произвођача;

2) за производе из увоза – на складишту организације удруженог рада која ставља ове производе у промет.

О узимању узорака саставља се записник, који садржи следеће податке:

- назив и седиште произвођача (узорника);
- ознаку фасадне опеке или блокова од глине;
- количину од које је узет просечан узорак;
- место и датум узимања просечног узорка;
- брой комада који су оштећени и не задовољавају у процентима.

Записник о узимању узорака потписују представници производа из члана 1. овог правилника (узорника) и организације овлашћене за обавезно атестирање.

Члан 7.

Извештај о испитивању ради обавезног атестирања производа из члана 1. овог правилника садржи:

- податак о производу;
- податак о произвођачу (узорнику);
- датум производње;
- датум узимања узорака;
- датум почетка и датум завршетка свих испитивања;
- податке о југословенским стандардима према којима је вршено испитивање;
- резултате испитивања;
- закључак, са образложењем;
- место и датум израде извештаја о испитивању;
- ознаку и седиште организације овлашћене за обавезно атестирање;
- брой решења о овлашћивању и датум његовог издавања.

Извештај о испитивању из става 1. овог члана мора бити оверен потписом овлашћеног радника организације удруженог рада која је овлашћена за обавезно атестирање и печатом те организације.

Члан 8.

За производе из члана 1. овог правилника за које се испитивањем утврди да испуњавају одређене услове, организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање издаје атест, уз који прилаже извештај о испитивању.

Ако организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање утврди да ма који резултат испитивања не задовољава карактеристике квалитета прописане у члану 4. овог правилника, приступа поновном испитивању фасадних опека и блокова од глине на тај начин што узима двоструки број узорака из наредне партије.

Ако организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање утврди на накнадно узетим узорцима, да сви резултати испитивања задовољавају карактеристике квалитета прописане у члану 4. овог правилника, издаје – атест, уз који прилаже извештај о испитивању.

Атест и извештај о испитивању издају се у три примерка од којих се један доставља поднесиоцу захтева за атестирање, други Савезному заводу за стандардизацију, а трећи задржава организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање.

Време важења атеста о типу за производе из члана 1. овог правилника је 12 месеци.

Организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање дужна је да атест и извештај о испитивању чува најмање три године од дана њиховог издавања.

Промене конструкције, материјала и производног поступка које утичу на саобразност производа атестираном типу морају се пријавити организацији удруженог рада овлашћеној за обавезно атестирање, а производ се мора поново атестирати.

Члан 9.

Производе из члана 1. овог правилника за које је издат атест о типу, произвођач, односно увозник означава атестним знаком.

Производи из тачке 1. овог правилника означавају се на палетама, на начин утврђен Наредбом о изглелу и

употреби атестног знака („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/79 и 31/81).

Испод атестног знака уписују се словна и бројчана ознака. Словна ознака се односи на групу и подгрупу југословенских стандарда којима припадају производи из члана 1. овог правилника (BD), а бројчана ознака представља шифру организације овлашћене за обавезно атестирање.

Члан 10.

Саобразност производа, из члана 1. овог правилника, атестираном типу контролише се на следећи начин:

1) за производе из домаће производње саобразност се контролише сваких шест месеци;

2) за производе из увоза саобразност се контролише за сваку партију испоруке истог типа и порекла.

За контролу саобразности испитују се следеће карактеристике квалитета:

a) притисна чврстоћа (марка);

b) постојаност на мразу;

c) садржај штетних соли и креча.

Карактеристике квалитета из става 2. овог члана, методе испитивања и поступак узимања узорака утврђени су у чл. 4. до 6. овог правилника.

Произвођач фасадних опека и блокова од глине један пут месечно узима узорке сваког типа производа и испитује следеће карактеристике квалитета:

a) притисну чврстоћу;

b) постојаност на мразу;

c) садржај штетних соли и креча.

Резултате испитивања произвођач уноси у контролне књиге и дужан је да из сваких шест месеци достави овлашћеној организацији удруженог рада. Контролне књиге потписују лице које одреди производњач фасадних опека и блокова од глине.

Производи из члана 1. овог правилника саобразни су атестираном типу производа ако резултати испитивања одговарају вредностима наведеним у члану 4. овог правилника.

Ако је ма који резултат испитивања негативан, испитивање се понавља на двоструком броју узорака из наредне партије.

Ако резултати испитивања накнадно узетих узорака не одговарају вредностима наведеним у члану 4. овог правилника, организација удруженог рада овлашћена за атестирање обавештава о томе производњача и Савезног завод за стандардизацију.

Резултати испитивања ради контроле саобразности типу производа уносе се у извештај о испитивању према члану 7. овог правилника, који овлашћена организација издаје у три примерка: један примерак доставља подносиоцу захтева за атестирање, други Савезному заводу за стандардизацију, а трећи задржава.

Члан 11.

За атестирање производа из члана 1. овог правилника може се овластити организација удруженог рада која у по-гледу опремљености и стручних квалификација кадрова испуњава следеће услове:

a) располаже следећом опремом:

1) кљунастим помичним мерилом (већим);

2) кљунастим помичним мерилом „шублер“ (мањим);

3) металним угаоником;

4) челичним лењиром;

5) челичним метром у облику траке;

6) клином (за мерење искривљености до 10 mm);

7) лаким чекићем;

8) глатким челичним плочама 30 cm x 50 cm (пет комада);

9) либелом (за утврђивање равности површине);

10) пресом од ћајмање 200 t, која има две глатке плоче и уређај за континуирано равномерно повећање притиска (49,03 и 58,84 бара у секунди);

11) сушницом са, могућношћу регулације температуре од 20 °C до 180 °C, и тачношћу одржавања температуре у границама ± 5 °C;

12) полуаутоматском или аутоматском вагом мрног опсега од 0 до 15 kg са тачношћу од ± 1 g;

13) металним посудама од нерђајућег челика, минималне запремине од 150 l (три комада);

14) фрижидером радне запремине од најмање 150 l, са могућношћу одржавања радне температуре од -20°C и тачношћу $\pm 2^{\circ}\text{C}$;

15) комором са влагом, минималне радне запремине од 0,5 m³;

16) порцеланским судом – тавом запремине 2 l;

17) воденим купатилом;

18) ексикатором;

19) прецизном аутоматском или полуаутоматском вагом, мрног опсега од 0 до 1 kg, са тачношћу од $\pm 0,1$ g;

20) дестилационим апаратом минималног капацитета од 2 l/h;

21) ситним прибором (гуменим подметачима, дрвеним решеткама, лествицама);

б) има раднике са следећим стручним квалификацијама:

1) ако је у питању радник који руководи испитивањима – дипломирани инжењера грађевинарства или дипломираних инжењера технологије или дипломираних инжењера геологије, са најмање 10 година радног искуства на пословима испитивања грађевинског материјала;

2) ако су у питању стручни радници:

а) дипломираних инжењера грађевинарства или дипломираних инжењера технологије или дипломираних инжењера геологије, са најмање пет година радног искуства на пословима испитивања грађевинског материјала;

б) техничара грађевинске или хемијске струке;

в) лаборанта.

Члан 12.

Организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање производа из члана 1. овог правилника дужна је да изврши атестирање у року од 20 дана од дана узимања узорака за атестирање.

Члан 13.

Овај правилник ступа на снагу по истеку три месеца од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

Бр. 06-08.93/19
22. јануара 1990. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Верољуб Танасковић, с. р.

487.

На основу члана 80. Закона о стандардизацији („Службени лист СФРЈ”, бр. 37/88), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ОБАВЕЗНОМ АТЕСТИРАЊУ ЦРЕПОВА ОД ГЛИНЕ И О УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ИСПУЊАВАТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА ОВЛАШЋЕНЕ ЗА АТЕСТИРАЊЕ ТИХ ПРОИЗВОДА

Члан 1.

Овим правилником прописују се поступак обавезног атестирања црепова од глине, према југословенским стандардима JUS B.D1.009 и JUS B.D1.010, и услови које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за атестирање тих производа.

Члан 2.

Обавезно атестирање производа из члана 1. овог правилника спроводи се на следећи начин:

1) за производе из домаће производње атестира се

тип црепа од глине узет од производиоџача, уз контролу саобразности тог црепа атестираном типу;

2) за производе из увоза атестира се тип црепа од глине истог порекла, уз контролу саобразности производа из сваке партије испоруке истог типа и порекла атестираном типу, на узорцима узетим од организације удруженог рада која те производе ставља у промет.

Тип црепа је утврђен у југословенским стандардима JUS B.D1.009 – Вучени црепови од глине и JUS B.D1.010 – Пресовани црепови од глине.

Члан 3.

Испитивању ради обавезног атестирања типа производа из члана 1. овог правилника подлежу следеће карактеристике квалитета црепова од глине:

- 1) изглед;
- 2) мере;
- 3) непропустљивост воде;
- 4) постојаност на мразу;
- 5) отпорност према савијању;
- 6) отпорност према удару;
- 7) отпорност према деловању креча;
- 8) отпорност према деловању соли.

Члан 4.

Вредности карактеристика квалитета производа из члана 1. овог правилника које подлежу испитивању типа ради обавезног атестирања утврђене су у југословенским стандардима:

- 1) JUS B.D1.009 – Вучени црепови од глине;
- 2) JUS B.D1.010 – Пресовани црепови од глине.

Члан 5.

Карактеристике квалитета производа из члана 1. овог правилника испитују се на начин утврђен у југословенском стандарду JUS B.D8.010 – Методе испитивања црепова од глине.

Члан 6.

Узорке за испитивање типа производа из члана 1. овог правилника ради обавезног атестирања узима организација удруженог рада овлашћена за обавезно атестирање, на начин утврђен југословенским стандардом JUS B.D8.010 – Методе испитивања црепова од глине, и то:

- 1) за домаће производе – на складишту готових производа код производиоџача;
- 2) за производе из увоза – на складишту организације удруженог рада која те производе ставља у промет.

О узимању узорака саставља се записник, који садржи следеће податке:

- 1) назив и седиште производиоџача (увозника);
- 2) ознаку црепа;
- 3) количину од које је узет просечан узорак;
- 4) место и датум узимања просечног узорка.

Записник о узимању узорака потписују представници производиоџача (увозника) и организације удруженог рада овлашћене за обавезно атестирање.

Члан 7.

Извештај о испитивању ради обавезног атестирања производа из члана 1. овог правилника садржи:

- 1) податке о производу;
- 2) податке о производиоџачу (увознику);
- 3) датум производње;
- 4) датум узимања узорака;
- 5) датум почетка и датум завршетка свих испитивања;
- 6) податке о југословенским стандардима према којима је вршено испитивање;
- 7) резултате испитивања;
- 8) закључак, са образложењем;
- 9) место и датум израде извештаја о испитивању;
- 10) назив и седиште организације удруженог рада овлашћене за обавезно атестирање;